

EIERSKAPSKONTROLL

Vesterålskraft AS

Sortland kommune

Rapport 2021

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Sortland kommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll i Vesterålskraft AS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Sortland kommune og Vesterålskraft AS, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Sortland kommune og Vesterålskraft AS for samarbeidet i gjennomføring av eierskapskontrollen.

Tromsø, 19.11.2021

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Oda Heggedal Longvastøl
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

Vesterålskraft AS er eid av Sortland kommune (35 prosent), Bø kommune (35 prosent) og Øksnes kommune (30 prosent). Kontrollutvalget i Sortland kommune vedtok i møte den 10. februar 2021, i sak 10/21, å bestille eierskapskontroll av Vesterålskraft AS. Vesterålskraft AS ble stiftet 25. januar 2020, men har en historie tilbake til stiftelsen av Vesterålens Kraftforsyning A/S i 1938. Selskapet inngår i et konsern med datterselskapene Vesterålskraft Eiendom AS, Vesterålskraft Nett AS, Vesterålskraft Bredbånd AS og Vesterålskraft Produksjon AS. Selskapets vedtektsfestet formål er: «investering i aksjer og andre eierandeler i andre selskaper og foretak samt all annen virksomhet som hermed står i forbindelse».

Eierskapskontrollen har følgende problemstillinger:

- 1. Fører Sortland kommune kontroll med sine eierinteresser i Vesterålskraft AS?*
- 2. Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder kommunens eierstrategi, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

Revisors vurderinger av eierutøvelsen i Vesterålskraft AS er gjort opp mot sentrale krav i *relevant lovverk*, kommunestyrets og generalforsamlingens vedtak og forutsetninger gjennom vedtekter for selskapet, samt etablerte normer for god eierstyring. Med sistnevnte mener vi i denne eierskapskontrollen KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020. Denne inneholder anbefalinger til både eier, generalforsamling og styret. Det er ikke gjort undersøkelser av selskapets drift. Vurderingene er basert på skriftlige opplysninger fra selskapet slik som protokoller fra møter i generalforsamling, styremøter samt dokumentasjon styrende for selskapsledelsen. Vi baserer oss også på opplysninger som selskapet v/styret og administrerende direktør og Sortland kommunes eierrepresentant, ordfører, har gitt oss på e-post og i såkalte egenerklæringsskjemaer.

Flere funn og vurderinger i denne eierskapskontrollen tilsier at kommunen fører kontroll med sine eierinteresser i Vesterålskraft AS. Det foreligger aksjonæravtale og en felles eiermelding sammen med de andre to eierkommunene. Videre er det en sentral folkevalgt som er oppnevnt som representant i generalforsamling og det avholdes eiermøter. Det foreligger også styringsdokumenter og avtaler for selskapet som er blitt revidert. Samtidig viser vår undersøkelse forbedringsområder.

Sortland kommune har nylig utarbeidet en eierskapsmelding i tråd med kommuneloven § 26-1 og det foreligger dermed overordnede prinsipper for kommunens eierskap. Før kommunelovens bestemmelse om eierskapsmelding trådte i kraft, var det anbefalt å ha en slik melding. Sortland kommune har hatt en eierskapsmelding vedtatt i 2009, men denne har ikke blitt rullert ved hver valgperiode eller ved behov slik som forutsatt. Dette til tross for at det har skjedd endringer i Vesterålskraft AS. Kommunestyrets representanter har ikke blitt opplært om eierskap slik som anbefalt av KS. I revisors konklusjoner er det vektlagt at KS-anbefalingen om eierskapsmelding som var gjeldende for den undersøkte perioden (2018-2020) samt føringen fra kommunens egen eierskapsmelding om rulling i hver valgperiode eller ved behov *ikke* kan anses som oppfylt i den undersøkte perioden.

Revisors samlede konklusjoner er at:

- Sortland kommune **til dels** fører kontroll med sine eierinteresser i Vesterålskraft AS.
- Kommunens eierinteresser **til dels** utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder kommunens eierstrategi, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Av KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll som vi har benyttet som kriterier har eier Sortland kommune **oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 5 om revidering av styringsdokumenter
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 10 om valgkomité
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse
- KS-anbefaling nr. 13 om styremedlemmer

Eier Sortland kommune har **delvis oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 9 om sammensetning og kompetanse i styret
- KS-anbefaling nr. 12 om styrets kompetanse

Eier Sortland kommune har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 4 om eierskapsmelding fra 2015
- KS-anbefaling nr. 3 om eierskapsseminarer
- KS-anbefaling nr. 4 om rapportering av selskapets tilstand
- KS-anbefaling nr. 8 om generalforsamling

Av krav utledet fra aksjeloven, kommuneloven, felles eiermelding for Vesterålskraft AS og selskapets vedtekter har eier Sortland kommune:

- **Oppfylt** Vesterålskrafts vedtekter § 6
- **Ikke oppfylt** Vesterålskrafts vedtekter § 12
- **Oppfylt** føringen i felles eiermelding for Vesterålskraft AS om deltakelse på eiermøte
- **Oppfylt** Aksjeloven §§ 5-2 og 5-5 om generalforsamling
- **Oppfylt** Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding

Det har ikke vært mulig å oppdrive stiftelsesdokument for Vesterålskraft AS. Revisor anser det derfor ikke som relevant å vurdere om kravene i aksjeloven §§ 2-1 og 2-3 er innfridd.

Det fremstår uaktuelt for Sortland kommune å følge KS-anbefaling nr.14 om bruk av numeriske varamedlemmer.

Styret i Vesterålskraft AS har **oppfylt**:

- Aksjeloven § 6-27 om inhabilitet
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr.19 om etiske retningslinjer

Styret i Vesterålskraft AS har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 17 om styrevervsregister

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Sortland kommune vurdere tiltak for å sikre oppfyllelse av samtlige av de krav og anbefalinger som er vurdert i denne eierskapskontrollen.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	
1	INNLEDNING OG SELSKAPSINFORMASJON 1
1.1	Bakgrunn og bestilling 1
1.2	Selskapsinformasjon..... 1
1.2.1	<i>Etablering, eierforhold og formål</i> 1
1.2.2	<i>Fusjonsprosess</i> 2
1.2.3	<i>Styret og daglig ledelse/drift</i> 3
2	PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE 5
2.1	Problemstillinger 5
2.2	Kriterier 5
2.3	Metode 6
3	KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER 7
3.1	Eierstyring..... 7
3.1.1	<i>Valg av selskapsform</i> 7
3.1.2	<i>Eierskapsmelding</i> 8
3.1.3	<i>Eierskapsseminarer</i> 10
3.1.4	<i>Stiftelsesdokument</i> 10
3.1.5	<i>Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter</i> 11
3.1.6	<i>Oppnevning av eierrepresentanter</i> 12
3.1.7	<i>Eiermøter</i> 13
3.1.8	<i>Generalforsamling</i> 15
3.1.9	<i>Styrets sammensetning og kompetanse</i> 16
3.1.10	<i>Bruk av valgkomité</i> 18
3.2	Styret..... 19
3.2.1	<i>Rutiner for habilitetskonflikter</i> 19
3.2.2	<i>Registrering av styreverv</i> 20
3.2.3	<i>Etiske retningslinjer for selskapsdriften</i> 20
3.3	Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter 21
3.4	Økonomiske forhold og fremtidsutsikter..... 21
3.4.1	<i>Informasjon fra regnskapsrevisor</i> 21
3.4.2	<i>Selskapets fremtidsutsikter</i> 22
3.5	Oppsummering og samlet konklusjon 23
4	UTTALELSE 25
5	ANBEFALINGER 27
6	REFERANSER 28

1 INNLEDNING OG SELSKAPSinFORMASJON

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Sortland kommune vedtok i møte den 10. februar 2021, i sak 10/21, å bestille eierskapskontroll av Vesterålskraft AS. Eierskapskontrollen av Vesterålskraft AS er førsteprioritet i Sortland kommune sin plan for eierskapskontroll 2020-2024. Kommunestyret vedtok planen 17. desember 2020, under sak 86/20. KomRev NORDs overordnede prosjektskisse for eierskapskontrollen ble godkjent av kontrollutvalget i møte 26.03.2021, i sak 16/21.

Kontrollutvalgets formål med undersøkelsene er å bidra til å sikre at kommunens eierskap overfor selskapet ivaretas på en forsvarlig måte og legger til rette for at målsetningene med etableringen av selskapet følges opp.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

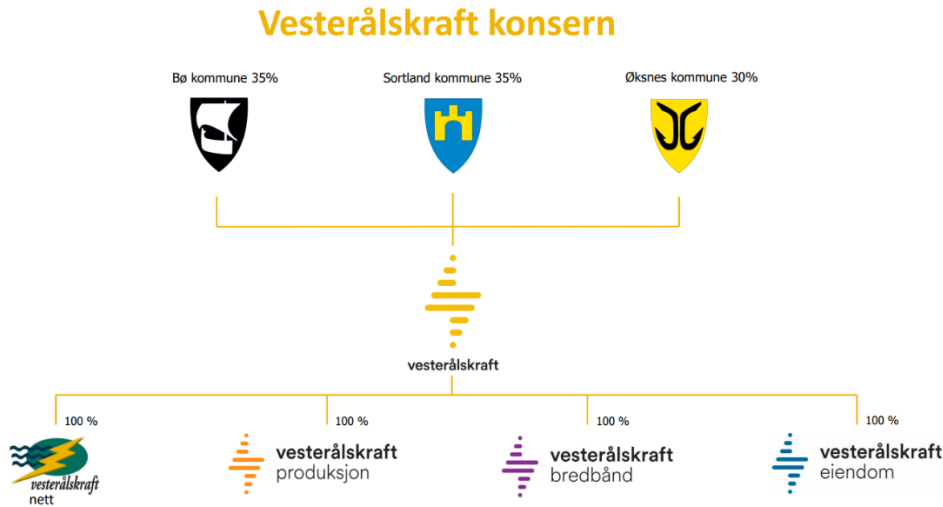
Vesterålskraft er et aksjeselskap eid av kommunene Sortland (35 %) Bø (35 %) og Øksnes (30 %). Selskapet ble etablert den 30. november 1939, den gang under navnet «Vesterålens Kraftlag». I 1994 ble Vesterålen Kraftlag et aksjeselskap og skiftet navn til Vesterålskraft AS. I 1996 ble Vesterålskraft AS delt opp i to selskaper: Vesterålskraft Nett AS og Vesterålskraft produksjons- og omsetningsselskap.

I perioden fra 1996 til 2019 ble det gjort flere endringer i selskapet. I 1998 overdras kraftomsetningen til sluttbruker til selskapet Kraftinor AS. Det er et nytt omsetningsselskap, som Vesterålskraft AS eier sammen med Lofotkraft Produksjon AS og Narvik Energi AS. I 2004 selger Vesterålskraft AS sin aksjepost i Kraftinor AS til de øvrige eierne, og er dermed ute av all kraftomsetning for en periode. I 2005 blir Vesterålskraft Bredband AS opprettet for å styrke bredbåndssatsningen i konsernet. Fem år senere, den 27. april 2010, blir det underskrevet en fisjonsplan for fisjon av Vesterålskraft Nett AS med Vesterålskraft AS. Det overdragende selskapet er Vesterålskraft Nett AS og overtakende selskap er Vesterålskraft AS. I 2010 ble strømleverandørselskapet Vesterålskraft Strøm AS opprettet for å ivareta oppstart av kraftomsetningen i konsernet. I 2019 ble Vesterålskraft Strøm AS solgt til Fjordkraft, og Vesterålskraft blir deleier i Fjordkraft ASA¹. Ved salget av Vesterålskraft Strøm AS i 2019 ble oppgjøret foretatt ved aksjer i Fjordkraft, som etter generalforsamlingsvedtak i 2020 ble delvis solgt. Oppgjøret for salget samt restporteføljen av aksjer ble så utdelt som ekstraordinært utbytte.

Vesterålskraft Eiendom AS ble stiftet høsten 2014 gjennom at all administrativ eiendomsmasse ble fisjonert ut av henholdsvis Vesterålskraft Nett AS og Vesterålskraft Produksjon AS som tinginnskudd på åpningsbalansen til selskapet.

I dag er Vesterålskraft AS et holdingselskap med fire datterselskap: Vesterålskraft Nett AS, Vesterålskraft Produksjon AS, Vesterålskraft Bredbånd AS og Vesterålskraft Eiendom AS. Selskapene driver med drift og bygging av strømnnett, kraftproduksjon og bygging av bredbånd.

¹ Vesterålskrafts AS sin hjemmeside: <https://vesteralskraft.no/om-oss>

Figur 1: Vesterålskrafts konsernstruktur

Figur 1 viser konsernstrukturen i Vesterålskraft AS. I Vesterålskraft AS sin årsberetning fra 2020 fremkommer det at selskapet sitt formål er å fungere som morselskap i en konsernorganisering, og må anses som et eierselskap for de heleide datterselskapene i konsernet.

1.2.2 Fusjonsprosess

Med bakgrunn i generalforsamlingsvedtak i sak 8/20 den 22. juni 2020 og eiermøte 26. oktober har styret i Vesterålskraft AS arbeidet med utredninger og forhandlinger med sikte på å anbefale sammenslåing av hele eller deler av Vesterålskraft-konsernet med en annen tilsvarende virksomhet. I mars 2021 besluttet Vesterålskraft å gå i forhandlinger med Troms Kraft, hvoretter Lofotkraft fremsatte bud på hele Vesterålskonsernet. Den 26. mai 2021 innga Troms Kraft og Lofotkraft bud².

Sortland kommunestyre behandlet den 24. juni 2021 sak 47/21 «Valg av strategisk retning for Vesterålskraft». Kommunestyret vedtok i sak 47/21 «å sende saken tilbake til kommunedirektør», med ni punkter som skulle utredes eller avklares i tilknytning til valg av strategisk retning for selskapet. I etterkant av kommunestyrets behandling den 24. juni 2021, har selskapet Nordkraft AS også kommet med et tilbud på Vesterålskraft AS. I tillegg har Lofotkraft AS og Troms Kraft AS kommet med oppdaterte/korrigerte tilbud³.

Administrerende direktør opplyste på e-post til revisor den 13. september 2021 at de tre eierkommunene av Vesterålskraft legger opp til endelig eierbehandling i starten av oktober. I kommunestyremøte i Sortland den 01.10.2021 under sak 57/21 ble det vedtatt at:

1. Sortland kommunestyre går inn for at Vesterålskraft AS opprettholdes med dagens eierskap.
2. Sortland kommune opprettholder dagens eierandel på minimum 35 %.
3. Tilbud fra Lofotkraft AS, Nordkraft AS og Troms Kraft AS avvises.
4. Sortland kommunestyre ber om å være part i arbeidet med hvem som inngår i fremtidig eierskap i Vesterålskraft AS.

² Informasjon hentet fra hoveddokumentet til sak 47/21 i kommunestyremøte den 24.06.2021

³ Informasjon hentet fra hoveddokumentet til sak 57/21 i kommunestyremøte den 01.10.2021

5. Gjennom samråd med øvrige eiere og Vesterålskraft AS søkes det å komme til løsning som i størst mulig grad ivaretar vedtakene fra denne saken i Sortland kommune, Øksnes kommune og Bø kommune. Ny eiersammensetning kan primært være institusjonell eier. Lokalt næringsliv i dagens eierkommuner kan også være mulig.
6. I videre prosess deltar utvalg bestående av ordfører, varaordfører og opposisjonsleder på vegne av Sortland kommune.
7. Resultat fra prosessene legges fram for Sortland Kommunestyre.
8. Eventuelt vedtak i saken besluttet av Sortland Kommunestyre

1.2.3 Styret og daglig ledelse/drift

I tabellen nedenfor er oversikt over selskapets styremedlemmer og varamedlemmer per april 2021.

Tabell 1: Styremedlemmer og varamedlemmer per april 2021

Styremedlem:
Ronald Steen (styrets leder)
Elisabeth Sjørdahl (nestleder)
Daniel Isaksen (styremedlem)
Trond Løkke (styremedlem)
Ann-Rita Mårstad (styremedlem)
Sigve Bjørnar Hansen (styremedlem)
Rigmor Helén Andersen (styremedlem)
Viggo K. Johnsen (styremedlem)
Karen Sofie Nicolaysen (varamedlem)
Tommy Elde (varamedlem)
Gunhild Stoltz (varamedlem)
Ken-Ivan Reinholdtsen (varamedlem)
Synnøve Harriet Solsem Olsen (varamedlem)
Monica Wessel Nordeng (varamedlem)
Viggo Willassen (varamedlem)
Jostein Teigland Lihaug (varamedlem)
Arnhild Duås (varamedlem)
Mats Starheim (varamedlem)
Frank Ludvigsen (varamedlem)
Hans Øyvind Karlsen (varamedlem)

Kilde proff.no

I styret til Vesterålskraft AS sitter Ronald Steen og Ann Rita Mårstad fra Sortland kommune. I styret er det åtte styremedlemmer, og seks av disse velges av generalforsamling. Aksjonærer som alene har 30 prosent eller mer av selskapets aksjer får to styremedlemmer. To av styrerepresentantene velges blant selskapets ansatte, jf. § 4 i selskapets vedtekter.

Honorarsatser for styret i 2020 ble vedtatt i generalforsamling den 3. juni 2020, under sak 2/2020. For styreleder er den årlige honorarsatsen på 98 200 kroner, for nestleder 66 700 kroner og for styremedlemmer 53 800 kroner. Møtegodtgjørelse er på 1 630 kroner og utbetales per møte til alle styremedlemmer.

Halvard Severin Pettersen er administrerende direktør i Vesterålskraft AS. Administrerende direktør hadde per 2020 en brutto årslønn på 1 226 000 kroner⁴. Det er totalt 61 ansatte i konsernet som er

⁴ Fremkommer i selskapets årsberetning for 2020, under note 8 «Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte»

lokalisert i Sortland kommune, Myre i Øksnes kommune og på Steine i Bø kommune. Oversikt over den administrative ledelsen fremgår av tabell 2 nedenfor:

Tabell 2: Oversikt over administrativ ledelse i Vesterålskraft AS

Navn:	Stilling:
Halvard Severin Pettersen	Administrerende direktør i Vesterålskraft AS og daglig leder i Vesterålskraft Eiendom AS.
Torbjørn Åsbakk	Daglig leder Vesterålskraft Nett AS
Karl Albrektsen	Daglig leder Vesterålskraft Produksjon AS
Ronny Amundsen	Daglig leder Vesterålskraft Bredbånd AS
Erik Buset	Økonomisjef Vesterålskraft AS
Anita White Olsen	Kvalitetssjef Vesterålskraft AS
Stian Reinholdtsen	Digitaliseringsleder Vesterålskraft AS

Kilde: Styrets årsberetning for 2020

Selskapets regnskapsrevisor er KPMG AS. Revisorhonoraret bokført for Vesterålskraft AS utgjør 55 000 kroner i 2020. Revisorhonoraret for konsernet i 2020 utgjør 263 000 kroner ⁵.

I tabell 3 nedenfor viser vi en oversikt over konsernets driftsresultat, egenkapital og gjeld, slik det fremgår av årsregnskapene for 2018, 2019 og 2020. I tabell 4 er tilsvarende opplysninger for Vesterålskraft AS (morselskapet).

Tabell 3: Utdrag fra årsregnskapene fra 2018, 2019, 2020 for Vesterålskraft AS (konsern)

År	Drifts-inntekt	Drifts-kostnader	Drifts-resultat	Års-resultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2018	277 579 000	238 132 000	39 447 000	27 082 000	246 264 000	330 196 000
2019	264 683 000	215 384 000	49 299 000	37 685 000	273 409 000	322 911 000
2020	184 630 000	169 186 000	15 444 000	35 650 000	252 034 000	329 007 000

Kilde: regnskapstall.no og proff.no

Tabell 4: Utdrag fra årsregnskapene fra 2018, 2019, 2020 for Vesterålskraft AS (morselskap)

År	Drifts-inntekt	Drifts-kostnader	Drifts-resultat	Årsresultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2018	2 076 000	2 076 000	0	13 448 000	217 240 000	255 602 000
2019	2 873 000	6 372 000	(-) 3 499 000	34 563 000	241 263 000	250 200 000
2020	16 728 000	18 012 000	(-) 1 284 000	28 986 000	213 225 000	276 932 000

Kilde: regnskapstall.no og selskapets årsberetninger i 2018-2020

⁵ Fremkommer i selskapets årsberetning for 2020, under note 8 «Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte»

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, formulerte vi følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. *Fører Sortland kommune kontroll med sine eierinteresser i Vesterålskraft AS?*
2. *Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder kommunens eierstrategi, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

2.2 Kriterier

Når kommunen har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og administrerende direktør, kalles selskapsstyring.

Eierstyring skjer gjennom generalforsamlingen, der aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet. Ved bruk av generalforsamlingen som styringskanal, kan kommunen som eier på et overordnet nivå bestemme hvordan styret skal forvalte selskapet.

For å kunne gjøre vurderinger av Sortland kommunes eierutøvelse i Vesterålskraft AS, må vi ha kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene er basert på regler og anbefalinger i:

- **Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)**
- **Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)**
- **Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll utarbeidet av KS (kommunesektorens organisasjon), 2015**
- *I 2004 utga Utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) en norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Anbefalingen revideres årlig og består av 15 anbefalinger med kommentarer⁶. KS har fulgt opp denne og utarbeidet 21 anbefalinger for godt eierskap som er skreddersydd for styring av kommunalt eierskap. Anbefalingen klargjør rollefordelingen mellom eier, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingen er ikke rettslig bindende, men de er anerkjent på området for eierstyring.*
- **Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS 2020**
Revidert og oppdatert utgave som følge av endringer i kommuneloven i 2018.
- **Vedtekter for Vesterålskraft AS**
- **Revidert Eiermelding for Vesterålskraft AS**, vedtatt i kommunestyret i Sortland den 15. desember 2016

De konkrete kravene fra de ovennevnte kildene fremkommer i tekstbokser i de relevante kapitlene.

⁶ Den nyeste utgaven fra NUES om eierstyring og selskapsledelse er utgitt den 14. oktober 2021, og er en revidert utgave av den norske anbefalingen for god eierstyring og selskapsledelse fra 17. oktober 2018.

2.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*⁷, kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10 og 14.

For å belyse problemstillingene har vi innhentet informasjon gjennom dokumentasjon og e-postkorrespondanse med representanter fra selskapet og fra Sortland kommune. Vi har blant annet bedt administrerende direktør, selskapets styre og kommunens eierrepresentant om å fylle ut skjemaer som vi hadde utarbeidet med konkrete spørsmål som knytter seg til kriteriene - såkalte «egenerklæringsskjema». Egenerklæringsskjemaet fra selskapet er besvart av administrerende direktør, og egenerklæringsskjemaet fra styret er besvart av styreleder. Egenerklæringsskjemaet fra kommunen er besvart av ordfører.

Det var ordfører Karl Erling Nordlund som deltok fra Sortland kommune i oppstartsmøtet den 4. mai 2021. Den 22. april 2021 hadde vi oppstartsmøte med Vesterålskraft AS, representert ved administrerende direktør Halvard Pettersen og styreleder Ronald Steen. Det er laget referat fra både oppstartsmøtet med Sortland kommune og selskapet. Disse har vært til gjennomgang hos informantene.

Vi har også fremskaffet selskapsopplysninger via åpne kilder som søkemotoren *regnskapstall.no*, *proff.no* og Brønnøysundregisteret. Utover opplysninger fra representanter for selskapet, er vedtekter for Vesterålskraft AS, aksjonæravtalen og Eiermeldingen for Vesterålskraft AS relevante dokumenter. Vi har også innhentet årsberetninger, årsregnskap og innkallinger/protokoller fra styremøter og generalforsamlinger i Vesterålskraft AS i perioden 2018-2020.

I tillegg til dette har vi tatt kontakt med selskapets regnskapsrevisor i KPMG for å innhente informasjon om eventuell rådgivning som har vært utført for selskapet samt andre opplysninger som kan være av interesse for vår kontroll.

Annen relevant informasjon som ligger til grunn for våre beskrivelser er Sortland kommunes eierskapsmelding fra 2009. I kommunestyret den 17.06.2021 ble det vedtatt ny eierskapsmelding for Sortland kommune.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om Sortland kommune som eier av selskapet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjonen om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til en helhetlig fremstilling av selskapet og dets drift.

---

⁷ Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

3.1 Eierstyring

I dette kapitlet presenterer vi revisors funn og revisors vurderinger vedrørende problemstillingene som er lagt til grunn for eierskapskontrollen.

3.1.1 Valg av selskapsform

Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn:

I egenerklæringsskjemaet som er besvart av ordfører kommer det frem at selskapet er organisert som eget selskap da det er ansett som tjenlig at virksomheten skal ha mulighet til forretningsmessig drift uten å være en del av den kommunale organisasjon. At Vesterålskraft er organisert som et aksjeselskap er for å begrense risiko for eierne til innskutt kapital. Det opplyses om at aksjeselskap oppleves som den mest hensiktsmessige selskapsformen.

I eierskapsmeldingen til kommunen fra 2009 står det ikke noe om hvorfor Vesterålskraft AS er organisert som et aksjeselskap, men i kapitlet om selskapsformer og aksjeselskap står det litt om selskapsformen. Det står blant annet at aksjeloven setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeier i et selskap, og at selskapsformen derfor kan være «tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysisk og juridiske personer, kan være eiere.»

Revisors vurdering:

I egenerklæringsskjemaet fra ordfører er det informasjon om hvorfor virksomheten er organisert som et aksjeselskap. Vesterålskraft AS har tre kommuner som eiere, og i eierskapsmeldingen til Sortland kommune fremkommer det at aksjeselskap kan være tjenlig dersom man ønsker at et selskap skal ha flere eiere. Vesterålskraft AS er et holdingselskap med datterselskaper som har virksomhet knyttet til distribusjon av elektrisitet og kraftmarkedet. Revisor anser det som at Vesterålskraft AS har valgt en selskapsform som er tilpasset dette, da aksjeselskap er en utbredt selskapsform både blant kraftprodusenter, nettselskaper og kraftleverandører. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 1.**

3.1.2 Eierskapsmelding

Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Jf. KS anbefaling nr. 4 fra 2015

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Revisors funn:

Kommunens eierskapsmelding som var gjeldende i perioden 2018-2020 er vedtatt i Sortland kommunestyre den 18. juni 2009. Det er vedtatt ny eierskapsmelding for Sortland kommune den 17. juni 2021. Helt frem til 2019 og ny kommunelov har det vært frivillig for kommuner å utarbeide eierskapsmelding. I denne eierskapskontrollen gjør vi vurderinger av hvordan praksis har vært i perioden 2018-2020. Det er derfor eiermeldingen for 2009, som har vært gjeldende i tidsperioden som eierskapskontrollen hovedsakelig omhandler, vi vil fokusere mest på.

I «Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll» utarbeidet av KS fra 2015 er KS-anbefaling nr. 4 at «Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.» Dette er hentet fra KS sine anbefalinger for eierstyring som gjaldt *før* det kom en revidert og oppdatert utgave med KS-anbefalinger⁸ og ny kommunelov av 2018. I KS-anbefaling nr. 4 fra 2015 står det videre at «Eierskapsmeldingen skal behandles i kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal primært omhandle selskapene der kommunen er hel- eller deleier, men bør også reflektere styringen av de interkommunale samarbeidene.» Det er også en liste med fem punkter som eierskapsmeldingen minst bør inneholde.

I kommunens eiermelding fra 2009, står det at den skal:

- Danne grunnlag for politisk gjennomgang av kommunens engasjement og eierskap i interkommunalt samarbeid, kommunale foretak, IKS, AS og stiftelser
- Rulleres hver valgperiode eller ved behov
- Klargjøre mål og formål for selskap og samarbeid der kommunen ønsker å ha en aktiv rolle
- Ha oversikt over kommunens virksomhet som er lagt til selskaper og samarbeid
- Gi oversikt over juridiske og politiske styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene

I kapittel 1 av eierskapsmeldingen står det om aktivt eierskap. Der står det at et «aktivt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av de samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disponeringer og deres markedsposisjon.» I oppstartsmøtet med ordfører opplyser han at Sortland kommune skal søke å være en aktiv eier. Ordfører sier at kommunen som eier har et ansvar for å ivareta de interesser man har i de ulike selskapene man eier.

⁸ Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS 2020

Videre i kapittel 2.1 av eierskapsmeldingen står det om eierstyring og at det betyr at «helhetstenking og brukerfokus skal prege vedtak og disposisjoner kommunestyret og formannskapet gjør som eierorgan».

Del 2 av eierskapsmeldingen fra 2009 tar for seg de utvalgte selskapene Reno-Vest IKS, Vesterålskraft Nett AS og Sortland Arbeidssenter AS, og det knyttes vurderinger og kommentarer for eventuell oppfølging. Bakgrunnen for de utvalgte selskapene er at formannskapet har bedt om å få disse vurdert. Under informasjonen om Vesterålskraft Nett AS, som nå er et datterselskap av Vesterålskraft AS, står det blant annet at selskapet skal være en viktig aktør i fremtiden med å sikre leveranse av energi. Etter eierskapsmeldingen fra 2009 er det skjedd flere endringer i selskapsstrukturen til Vesterålskraft AS, deriblant er det gjennomført en fisjon av Vesterålskraft AS og Vesterålskraft Nett AS i 2010. Det er ikke lagt frem nye eller reviderte eierskapsmeldinger i perioden fra 2009-2019, som er en periode der det har blitt gjennomført endringer i selskapet⁹.

I innledningen til den nye eierskapsmeldingen fra 2021 vises det til hva en eierskapsmelding skal inneholde ifølge kommuneloven § 26-1. Den nye eierskapsmeldingen til Sortland kommune er delt inn i del 1 og 2. Kapittel 3, i del 1, omhandler kommunens utøvelse av eierskap og tar for seg blant annet hva som ligger i aktiv eierstyring, roller og ansvarsfordeling. Del 2 av eierskapsmeldingen gir en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende i. For hvert enkelt selskap, kommunalt foretak og virksomhet er det tatt med et punkt der det fremkommer «formål/formålsbestemmelsen i vedtektene» til det aktuelle selskapet eller samarbeidet.

I tillegg til eierskapsmelding finnes det også en revidert Eiermelding for Vesterålskraft AS. Den er felles for alle tre eierkommunene og ble vedtatt i Sortland kommunestyre den 15. desember 2016. I innledningen til Eiermeldingen står det at den er «utarbeidet etter forutgående forankring av opplegg og prosess i de tre eierkommunene for å kunne danne grunnlaget for avklaring av en felles Eierstrategi for Vesterålskraft.» I Eiermeldingen fremkommer det blant annet en felles Eierstrategi for Vesterålskraft AS¹⁰.

Revisors vurdering:

Sortland kommunes eierskapsmelding fra 2009 var den som var gjeldende i den undersøkte perioden (2018-2020). I eierskapsmeldingen står det at Sortland kommune har et aktivt eierskap og litt om hva eierstyring er. Revisor vurderer dette som noen prinsipper for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap i sine selskaper. Det foreligger ingen fullstendig oversikt over hvilke selskaper kommunen har eierskap i, men det er en gjennomgang på tre av selskapene der kommunen er eier.

Helt frem til 2019 og ny kommunelov har det vært frivillig for kommuner å utarbeide eierskapsmelding, men KS-anbefaling nr. 4 fra 2015 gav en *anbefaling* om at «kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.» I perioden 2009-2020 har Sortland kommune hatt den samme eierskapsmeldingen, og den tar ikke for seg alle selskapene der kommunen er eier, men et utvalg av selskapene.

På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 4 fra 2015**. Ifølge kommunens egen eierskapsmelding fra 2009 skulle den

⁹ Viser til kapittel 1.2.1 «Etablering, eierforhold og formål» som gir en oppsummering av historien og endringer i selskapsstrukturen til Vesterålskraft AS.

¹⁰ Mer om felles Eiermelding for Vesterålskraft AS fremkommer i kapittel 3.1.5

rulleres ved hver valgperiode eller ved behov. Eierskapsmeldingen til Sortland kommune har ikke blitt rullert ved hver valgperiode. Kommunen har imidlertid – sammen med de to andre eierkommunen – utarbeidet en felles Eiermelding for Vesterålskraft.

Med ikrafttredelsen av ny kommunelov høsten 2019, ble det krav om at kommunen minst én gang i valgperioden skal vedta en eierskapsmelding med nærmere bestemt innhold. Ny eierskapsmelding fra 2021 er innenfor første valgperiode etter ny kommunelov. Den nye eierskapsmeldingen til Sortland kommune innfrir kravene til kommuneloven § 26-1 om hva en eierskapsmelding skal inneholde. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt kommuneloven § 26-1**.

3.1.3 Eierskapsseminarer

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

Revisors funn:

I eierskapsmeldingen til kommunen fra 2009 er det under punkt 3.9 informasjon om hvordan kommunestyret skal være som eier. Der står det blant annet at «Kommunestyret har hvert fjerde år et eierseminar hvor kommunens eierskap er tema. Formannskapet bestemmer tidspunkt og program.» I egenerklæringsskjemaet som er besvart av ordfører kommer det frem at det ikke er etablert obligatorisk opplæring av, og informasjon om eierstyring til folkevalgte eierrepresentanter.

Revisors vurdering:

På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 3**.

3.1.4 Stiftelsesdokument

For å stifte et aksjeselskap skal stifterne opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter. Stiftelsesdokumentet skal dessuten minst angi:

1. stifternes navn eller foretaksnavn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer,
2. antallet aksjer som skal tegnes av hver av stifterne
3. det beløpet som skal betales for hver aksje (aksjeinnskudd)
4. tidspunktet for oppgjør av aksjeinnskudd
5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom årsregnskap skal revideres

Jf. aksjeloven §§ 2-1 og 2-3

Revisors funn:

Vesterålskraft AS, som ved stiftelse het Vesterålens Kraftforsyning AS, ble stiftet den 30. november 1939. Det betyr at stiftelsesdokumentet er fra 1939, og administrerende direktør opplyser på e-post at han derfor ikke har klart å fremskaffe dette.

I egenerklæringsskjema besvart på vegne av styret opplyses det om at det finnes et stiftelsesdokument til morselskapet, Vesterålskraft AS, i nåværende juridisk struktur fra 2010. Revisor har fått tilsendt «Fisjonsplan for fisjonen av Vesterålskraft Nett AS med Vesterålskraft AS» datert 27. april 2010. Den inneholder blant annet informasjon om hvem som er partene i fisjonen, fordeling av eiendeler, rettigheter, forpliktelser og fisjonsvederlag. Et av vedleggene til fisjonsplanen er Vesterålskraft AS sine vedtekter, vedtatt 10. mai. 2010.

Revisors vurdering:

Det har ikke vært mulig å oppdrive stiftelsesdokument for Vesterålskraft AS. Revisor anser det derfor ikke som relevant å vurdere om kravene i aksjeloven §§ 2-1 og 2-3 er innfridd.

3.1.5 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

Kommunestyret skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv. for selskapene).

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn:

Et styringsdokument for kommunens eierskap av Vesterålskraft er kommunens eierskapsmelding. Den ble først vedtatt i Sortland kommunestyre den 18. juni 2009. Det er vedtatt ny eierskapsmelding for kommunen den 17. juni 2021. I oppstartsmøtet med ordfører opplyser han om at kommunen har hatt hjelp fra ekstern konsulent fra KS med å lage ny eierskapsmelding.

Det finnes også en revidert Eiermelding for Vesterålskraft AS. Den er felles for alle tre eierkommunene og ble vedtatt i Sortland kommunestyre den 15. desember 2016. I oppstartsmøtet med ordfører opplyser han at eierkommunene tidligere hadde tre Eiermeldinger for Vesterålskraft. En Eiermelding per eierkommune. Det var litt ulik ordlyd i strategidelen på Eiermeldingene til de forskjellige kommunene. Dette førte til diskusjon, og eierne ble enig om at det var best med en felles Eiermelding for Vesterålskraft. Ordfører opplyser at Eiermeldingen til Vesterålskraft er det han legger til grunn for hvordan utøve eierskapet til Sortland kommune i selskapet.

Eiermeldingen for Vesterålskraft AS fra 2016 har en del som omfatter felles Eierstrategi. Der står det at et utviklingsorientert Eierperspektiv legges til grunn med fokus på dagens kjernevirksomhet. Under forklares det hva som menes med utviklingsorientert og kjernevirksomhet. Det står at eierkommunene skal være aktive og tydelige i sin utøvelse av eierskapet og at eierskapet skal ha et langsiktig perspektiv.

Vesterålskraft har en aksjonæravtale fra 1997, og den er mellom aksjeeierne Øksnes kommune, Sortland kommune og Bø kommune. Den 14. mai 2014 ble det inngått en tilleggsavtale til den opprinnelige aksjonæravtalen¹¹. I tilleggsavtalen fremkommer det at styringsdokumentene i Vesterålskraft er: ny aksjonæravtale (denne avtalen), styreinstruks, strategiplan og styringsprinsipper og -struktur i konsernet. Om endring av styringsdokumentene står det at «vedtakelse av, og evt. senere endringer i, denne aksjonæravtale vedtas av kommunestyrene i de tre

¹¹ Mer informasjon om innholdet i aksjonæravtalen fremkommer under punkt 3.1.7 «Oppnevning av Eierrepresentanter».

eierkommunene og krever tilslutning fra samtlige. Styreinstruks, strategiplan og øvrige styringsdokumenter og evt. endringer i disse vedtas av styret.»

Vesterålskraft AS sine vedtekter etter fisjonen ble vedtatt 10. mai 2010, og deretter endra den 11. mai 2015. Vedtektene fra 2015 er utvidet med fire paragrafer i forhold til vedtektene fra 2010. Det er blant annet tatt med en bestemmelse bruk av valgkomité for å fremme medlemmer til styret.

I egenerklæringsskjema fra selskapet opplyses det om at konsernets strategidokument er det mest sentrale styringsdokumentet for administrasjonen¹². Den strategiske planen skal evalueres årlig i styremøte i forkant av budsjettprosessen for innkommende år og revideres ved behov. Arbeidet for ny strategiplan har tatt utgangspunkt i revidert Eiermelding og har skjedd i dialog med eierne. Strategidokumentet viser til eierstrategien fra «Felles Eiermeldinga for Vesterålskraft». I tillegg fremkommer visjon, fakta om Vesterålskraft, virksomhetsområder som inngår i konsernet, suksesskriterier, målsettinger og handlingsprogram med milepælsplan for konsernet.

Revisor har gjennomgått dokumenter fremlagt for kommunestyret i 2020 og kan ikke se at kommunestyret i Sortland får en «årlig rapport om tilstanden på økonomi, spesielle forhold osv. for selskapene der kommunen er eier». Revisor har også spurt ordfører om han kjenner til om kommunestyret får fremlagt en årlig Eierberetning. Han svarte at det ikke har vært behandlet en slik rapport i kommunestyret i 2020 eller 2021. Ordfører opplyser at han heller ikke kjenner til at det tidligere år har vært behandlet årlig Eierberetning.

Revisors vurdering:

Styringsdokumenter som regulerer Sortland kommunes styring av selskapet er eierskapsmeldingen til Sortland kommune, dokumentet «Strategisk plan 2017-2020», selskapets vedtekter, aksjonæravtalen og felles Eiermelding for Vesterålskraft AS. Dokumentene er revidert etter behov siden de først ble vedtatt. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 5**. Etter dialog med ordfører og gjennomgang av kommunestyresaker fremkommer det at kommunestyret ikke får en årlig gjennomgang av tilstanden i selskapet. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 4**.

3.1.6 Oppnevning av Eierrepresentanter

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets Eierrepresentanter i Eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Revisors funn:

Vesterålskrafts aksjonæravtale er en avtale fra 1997, og den er mellom aksjeeierne Øksnes kommune, Sortland kommune og Bø kommune. I Vesterålskrafts aksjonæravtale fra 1997 står det at partene har rett til å møte på ordinær generalforsamling med inntil fem representanter. En representant skal angis som hovedrepresentant og avgi stemme for alle aksjene som tilhører parten. Det står videre at en part kan møte med rådgiver på generalforsamling i henhold til aksjelovens alminnelige bestemmelser. Den 14. mai 2014 ble det inngått en tilleggsavtale til den opprinnelige aksjonæravtalen. I tilleggsavtalen opplyses det ikke om hvem som skal delta i generalforsamlingen, men det henvises til aksjonæravtalen fra 1997 der dette fremkommer.

¹² Dokumentet «Strategisk plan 2017-2020», fra desember 2019.

I egenerklærings skjemaet fra ordfører bekrefter han at i generalforsamling og i eiermøter kan inntil fem personer fra Sortland kommune møte. Fra politisk nivå er det ordfører, varaordfører og én fra opposisjon som møter. Fra administrasjon møter gjerne kommunedirektør eventuelt også økonomisjef. I egenerklærings skjema fra ordfører fremkommer det at i Sortland kommune er generalforsamlingsfullmakten delegert til kommunestyret, som igjen har delegert den til ordføreren. Sortland kommune sitt delegeringsreglement er vedtatt av kommunestyret 13. desember 2018. Der står det at: ordfører delegeres myndighet til å representere kommunen på generalforsamlinger, årsmøter og lignende i selskaper og foreninger hvor kommunen har eierinteresser og/eller medlemskap, og der andre ikke er valgt som kommunal representant. Ordføreren kan la seg representere av andre når han/hun selv ikke har anledning til å møte.

Fra kommunens eierskapsmelding fra 2009 under punkt 3.5 fremkommer det at kommunestyret oppnevner medlemmene til selskapenes generalforsamling.

Revisors vurdering:

Fra politisk nivå møter ordfører, varaordfører og en person fra opposisjon i generalforsamling i selskapet. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 7.**

3.1.7 Eiermøter

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Eiermøte skal avvikles minimum en gang per år. Deltakere på eiermøte dersom ikke annet avtales er ordfører, varaordfører, opposisjonsleder og rådmann fra hver av eierkommunene, samt styret og administrerende direktør fra selskapet.

Jf. Felles eiermelding for Vesterålskraft AS

Revisors funn:

I felles eiermelding for Vesterålskraft står det om eiermøter i Vesterålskraft. Der fremkommer det at det er selskapet ved styret som inviterer til eiermøte, også i det tilfelle møtet er initiert av eierne. Videre står det at eiermøte skal være en uformell arena for direkte og samtidig dialog mellom styret og de tre eierne, og det skal være løpende oppdatering av eierne fra selskapets side. Eiermøter skal i tillegg være en uformell arena for drøftinger i forkant av beslutning om strategiske valg, og drøfting og signaler om avkastnings- og utbyttepolitikken i selskapet.

I tilleggsvtalen til aksjonærvtalen¹³ under punkt 3C) fremkommer den samme informasjonen som i felles eiermelding for Vesterålskraft når det gjelder eiermøter.

I oppstartsmøtet med selskapet opplyses det om at det har vært avholdt eiermøter i Vesterålskraft AS en eller flere ganger i året siden 1995. Det holdes også en annen type møter som kalles arbeidsmøter. Det opplyses om at eiermøte er minimum en gang i året, og oftere ved behov.

¹³ Den 14. mai 2014 ble det inngått en tilleggsvtale til den opprinnelige aksjonærvtalen fra 1997.

Arbeidsmøter er i stor grad ved behov, og med nåværende fusjoneringsprosess så har behovet for arbeidsmøter vært oftere enn tidligere.

I oppstartsmøtet med ordfører bekrefter han at det har vært og blir avholdt eiermøter. Ordfører opplyser at Sortland kommune passer på å være representert, og at det stort sett er med både representant fra posisjon og opposisjon. Ordfører opplyser at det ikke utarbeides formelle referater fra eiermøter eller arbeidsmøter med eierne, da det er en uformell arena.

I egenerklærings skjemaet fra ordfører bekrefter han at i generalforsamling og i eiermøter kan inntil fem personer fra Sortland kommune møte. Fra politisk nivå er det ordfører, varaordfører og én fra opposisjon som møter. Fra administrasjon møter gjerne kommunedirektør eventuelt også økonomisjef.

Fra kommunens eiermelding fra 2009 under punkt 3.2 fremkommer det at Sortland kommunestyre skal behandle eierspørsmål i eget møte før selskapenes generalforsamling. Dette skal fortrinnsvis skje i kommunestyrets februarmøte. Sakene til generalforsamling sendes ut til kommunestyrets medlemmer samtidig med at sakene sendes til generalforsamlingens medlemmer. Revisor har spurt ordfører på e-post om det blir behandlet eierspørsmål i Sortland kommunestyre i et i eget møte før selskapenes generalforsamling. Ordfører opplyser at det ikke har vært behandlet saker av denne karakter i 2018 – 2020. Ordfører opplyser at han har vært med i politikken en del år, og at han ikke kjenner til at det på noe tidspunkt har vært fremmet saker av angitt karakter.

I kommunens eiermelding fra 2021 under punkt 3.2.8 gis det informasjon om eiermøter. Her fremkommer det blant annet at «Eiermøtene er en uformell arena for avklaringer, samordning og informasjonsutveksling mellom eier/eierne og selskapet». Videre opplyses det om at ordfører og kommunedirektør skal delta i eiermøter med mindre annet er bestemt. Fra selskapet deltar styreleder og daglig leder/ledelse, og eventuelle et eller flere styremedlemmer.

Revisors vurdering:

Det gjennomføres eiermøter i Vesterålskraft AS minimum én gang i året, og oftere ved behov. I tillegg gjennomføres det såkalte arbeidsmøter ved behov. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 6**. Fra politisk nivå er det ordfører, varaordfører og én fra opposisjon som møter i eiermøter. Fra administrasjon møter gjerne kommunedirektør eventuelt også økonomisjef. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt føringen i felles eiermelding for Vesterålskraft AS om deltakelse på eiermøte**.

3.1.8 Generalforsamling

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår skal selskapet holde ordinær generalforsamling.

På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte;
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Jf. aksjeloven § 5-5

Aksjeeierne har rett til å møte i generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig etter eget valg. Møteretten kan ikke begrenses i vedtektene. Fullmektigen skal legge frem skriftlig fullmakt, og fullmakten skal være signert og datert.

Jf. aksjeloven § 5-2

Revisors funn:

Om generalforsamling fremgår følgende av § 8 i selskapets vedtekter:

«På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres:

- 1) godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte,
- 2) Valg av styret og revisor, og
- 3) andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.»

I Vesterålskrafts vedtekter er det ikke bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling.

I perioden 2018-2020 er det avholdt fire generalforsamlinger; 15. mai 2018 (ordinær), 29. mai 2019 (ordinær), 3. juni 2020 (ordinær) og 22. juni 2020 (ekstraordinær). De ordinære generalforsamlingene er holdt innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. I de ordinære generalforsamlingene i 2018-2020 ble årsregnskap, årsberetning og utdeling av utbytte behandlet. I 2018 og 2019 ble det i tillegg holdt styrevalg i de ordinære generalforsamlingene. I 2020 ble det ikke holdt styrevalg, men det ble behandlet en sak om styrefullmakt i ordinær generalforsamling. I den ekstraordinære generalforsamlingen ble det behandlet saker knyttet til salg av fjordkraftaksjer og fusjonering av Vesterålskraft AS.

Møteretten til aksjeeierne i generalforsamling er ikke begrenset i vedtektene til selskapet. Gjennomgang av protokoll fra generalforsamlingene i 2018-2020 viser at ordfører i Sortland kommune har vært til stede på samtlige generalforsamlinger i perioden. Vi henviser videre til informasjon gitt under punkt 3.1.7 ovenfor om at generalforsamlingsfullmakten er delegert til ordfører, og at ordfører kan la seg representere av andre når han/hun selv ikke har anledning til å møte.

Revisors vurdering:

Det er ikke bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling i selskapets vedtekter. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 8**. Det er blitt holdt ordinær generalforsamling i 2018-2020 innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. I de ordinære generalforsamlingene er årsregnskap, årsberetning, utbytte og styrevalg behandlet. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt aksjeloven § 5-5**. I kommunens delegeringsreglement fremkommer

det at ordfører har myndighet til å representere kommunen på generalforsamling. Møteretten er ikke begrenset av selskapets vedtekter. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt aksjeloven § 5-2.**

3.1.9 Styrets sammensetning og kompetanse

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps formål og virksomhet. Vurder også spørsmål om habilitet i valg av styremedlemmer.

Jf. KS-anbefaling nr. 9

Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Jf. KS-anbefaling nr. 11, kommuneloven § 21-1 og aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 3, 4 og 5.

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Jf. KS-anbefaling nr. 12

Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 13

Selskapets styre består av åtte medlemmer. Seks medlemmer velges av generalforsamlingen slik at aksjonærer som alene har 30 % eller mer av selskapets aksjer får minst to medlemmer. To av styrets medlemmer velges av og blant de ansatte i konsernet etter reglene for ansattes styrerepresentasjon. Styrets leder og nestleder velges av generalforsamlingen.

Jf. Vesterålskrafts vedtekter § 6

Revisors funn:

Fra kommunens eierskapsmelding fra 2009 under punkt 3.5 fremkommer det at kommunestyret foreslår styrerepresentanter som formelt velges av generalforsamling. Dette gjøres hvert fjerde år ved første konstituerende møte etter kommunestyrevalg. Videre står det at politisk representasjon i styrer i foretak og selskaper baseres på følgende prinsipp: «de personer foreslås/velges som kommunestyret til enhver tid finner best kvalifisert til å bekle vervet».

Styreleder utdyper på e-post hvordan valg av styremedlem fungerer i praksis; «Hver eierkommune utpeker to styremedlemmer, en fra posisjon og en fra opposisjonen. I tillegg kommer to representanter valgt av de ansatte i selskapet. Det er Generalforsamlingen, i praksis ordførerne fra de tre eierkommunene, som velger styrets medlemmer herunder leder og nestleder.»

Styreleder opplyser videre at hvilke vurderinger som er gjort med tanke på valg av styremedlemmer kan han ikke svare på, men at han opplever at styret i selskapet er godt sammensatt med hensyn til nødvendig bredde i kompetanse og kunnskap.

Kommunelovens kapittel 21 om representasjon av begge kjønn i styret i aksjeselskaper, angir i § 21-1 at reglene i aksjelovens (asl.) § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder også der kommuner og fylkeskommuner eier minst 2/3 av aksjene. Sortland kommune eier Vesterålskraft AS sammen med Øksnes kommune og Bø kommune, og er derfor pålagt å følge reglene i aksjeloven § 20-6. Aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 3 angir at; «Har styret seks til åtte medlemmer, skal hvert

kjønn være representert med minst tre». Blant de åtte faste medlemmene i gjeldende styre er det fem menn og tre kvinner. Dette innfrir kravet etter aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 3.

Aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 5 sier at reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer. Det er totalt 12 varamedlemmer til styret, der syv er menn og fem er kvinner. Dette gir en kvinneandel på cirka 42 prosent. Dette innfrir kravet etter § 20-6 første ledd nr. 4 som sier at dersom styret har flere medlemmer enn ni, så skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.

I egenerklæringsskjemaet fra ordfører opplyses det at i Sortland kommune er praksis at styrerepresentantene er en av hvert kjønn, og en representant er fra opposisjon og en representant er fra posisjon. I oppstartsmøtet med ordfører opplyser han at det er et styremedlem fra opposisjon og posisjon uavhengig av hvem som har flertall i kommunestyret. Dette er for å sikre kontinuitet.

I egenerklæringsskjema besvart av ordfører opplyses det at styremedlemmene ikke blir gitt opplæring i regi av Sortland kommune. Ordfører opplyser videre at han har vært i kontakt med styreleder som forteller at det har blitt gitt opplæring av styremedlemmer, og at den har variert etter behov. Styrerepresentanter fra de ansatte har vært sendt på kortere kurs etter behov og ønsker. Det fremkommer at det er en tid siden det ble gjennomført formell opplæring for styremedlemmer i aksjeloven med mer. Når det gjelder opplæring i bransjespesifikke forhold, skjer det nærmest i hvert styremøte, og nye styrerepresentanter har blitt gitt noe opplæring om selskapet.

I egenerklæringsskjemaet besvart av ordfører opplyses det at i forbindelse med utarbeidelse av Eiermelding i 2016 ble det gjennomført to runder med opplæring for styret. Administrerende direktør har hele tiden vært åpen for å imøtekomme styremedlemmenes behov for mer kunnskap om selskapet, bransjen og regulatoriske forhold.

I egenerklæringsskjemaet besvart på vegne av styret opplyses det om at evaluering av styrets arbeid ikke har vært gjennomført for perioden 2018-2020.

Gjennomgang av styremedlemmene i Vesterålskraft AS og de fire datterselskapene viser at ingen av de faste styremedlemmene i Vesterålskraft AS (morselskapet) sitter i styrene til datterselskapene. Karen Sofie Nicolaysen er varamedlem i morselskapet, og hun sitter også som fast styremedlem i styret til Vesterålskraft Produksjon AS, Vesterålskraft Bredbånd AS og Vesterålskraft Eiendom AS.

Revisors vurdering:

Kommunestyret foreslår styrerepresentanter som formelt velges av generalforsamling. Kommunestyret skal foreslå/velge de personer som er best kvalifisert til å bekle vervet. Styreleder opplever at styret i selskapet er godt sammensatt med hensyn til nødvendig bredde i kompetanse og kunnskap. Det virker likevel ikke å være definert noen kriterier for hva som er relevant kompetanse for styremedlemmer i akkurat Vesterålskraft AS. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har delvis oppfylt KS-anbefaling nr. 9.**

Det er litt flere menn enn kvinner som sitter i styret, men tilnærmet likt antall av begge kjønn. Dette gjelder både for faste og varamedlemmer. Sortland kommune sine representanter i styret er én av hvert kjønn. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 11.** Revisor begrunner dette med at kriteriet er oppfylt i tråd med hovedregler i aksjelovens § 20-6 første ledd nr. 3, 4 og 5.

Det er gitt noe opplæring av styremedlemmer, men det fremstår ikke som rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har delvis oppfylt KS-anbefaling nr. 12.**

Ingen av de faste styremedlemmene i Vesterålskraft AS sitter i styret til datterselskapene. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 13.**

Selskapets styre består av åtte styremedlemmer der eierkommunene har to medlemmer hver. Medlemmene velges i generalforsamling. I tillegg er de ansatte representert med to medlemmer. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt Vesterålskrafts vedtekter § 6.**

3.1.10 Bruk av valgkomité

Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.

Jf. KS-anbefaling nr. 10

Selskapet skal ha en valgkomité på tre medlemmer som velges for to år av gangen av selskapets generalforsamling. Generalforsamlingen velger leder.

Valgkomitéen skal fremme forslag til aksjeeiervalgte medlemmer og varamedlemmer av styret. Valgkomiteens innstilling skal begrunnes.

Videre skal valgkomiteen innstille på godtgjørelse for styrets medlemmer. Valgkomiteen skal i størst mulig grad tilstrebe at dens forslag til aksjeeiervalgte medlemmer av styret gjenspeiler aksjonærsammensetningen i selskapet.

Selskapets vedtekter § 12

Revisors funn:

I Vesterålskrafts vedtekter § 12 fremkommer det at selskapet skal ha en valgkomité på tre medlemmer som velges for to år av gangen av selskapets generalforsamling. Generalforsamlingen velger leder. Videre står det at valgkomitéen skal fremme forslag til aksjeeiervalgte medlemmer og varamedlemmer av styret. Valgkomiteens innstilling skal begrunnes. Videre står det at valgkomiteen skal innstille på godtgjørelse for styrets medlemmer. Valgkomiteen skal i størst mulig grad tilstrebe at dens forslag til aksjeeiervalgte medlemmer av styret gjenspeiler aksjonærsammensetningen i selskapet.

Administrerende direktør har gjort revisor oppmerksom på at ved gjennomgang av protokoller fra generalforsamling i 2018, 2019 og 2020, så fremkommer det *ikke* at det har blitt benyttet en valgkomité for å fremme forslag til generalforsamling om valg av medlemmer til styret eller honorarsatser.

Revisors vurdering:

Bruk av valgkomité ved valg av styrer er fastsatt i selskapets vedtekter. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **har oppfylt KS-anbefaling nr. 10.**

Det fremkommer ikke av protokoll fra generalforsamling for de undersøkte år at en valgkomité har fremmet innstilling til generalforsamling om valg til styret eller honorarer. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt Vesterålskrafts vedtekter § 12.**

3.1.11 Bruk av numeriske vararepresentanter

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Jf. KS-anbefaling nr. 14

Revisors funn:

I egenerklæringsskjema besvart av ordfører opplyses det at styremedlemmer har varamedlemmer, og at det benyttes ordningen med personlige varamedlemmer, ikke numeriske.

Revisors vurdering:

Styremedlemmer i Vesterålskraft AS har personlige varamedlemmer. Etter revisors syn er det hensiktsmessig å bruke personlige og ikke numeriske varamedlemmer, da styremedlemmene skal representere hver enkelt eierkommune og selskapets ansatte.

På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at det **fremstår uaktuelt for Sortland kommune å følge KS-anbefaling nr. 14.**

3.2 Styret

3.2.1 Rutiner for habilitetskonflikter

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styrer i selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Et styremedlem må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme gjelder for daglig leder.

Jf. aksjeloven § 6-27 (1)

Revisors funn:

Verken ordfører eller kommunedirektør i Sortland kommune sitter i styret til Vesterålskraft AS.

I egenerklæringsskjemaet besvart på vegne av styret opplyses det om at inhabilitet vurderes fortløpende i styrets behandling av styresaker, men at det ikke er etablert faste rutiner for å håndtere dette. Styreleder utdyper i e-post at når det gjelder spørsmål om habilitet er det en problemstilling

styret «selvfølgelig er oppmerksom på og som må vurderes ut fra aktuelle saker og hvem som er involvert i beslutningsprosessen i saksforberedelser eller selve beslutningen.» Styreleder kjenner ikke til om det har vært aktuelt å vurdere habilitet generelt for noen av styremedlemmene. Han opplyser at en slik vurdering måtte være på bakgrunn av interesser som vedkommende eller nært forestående måtte ha og som kan bli berørt av styrets beslutninger på generell basis, det vil si for eksempel konkurrerende virksomhet eller leverandørinteresser.

I egenerklæringsskjemaet fra administrerende direktør opplyses om at det ikke er tilknytninger mellom nærstående i selskapets administrasjon, styret og eiere.

Revisors vurdering:

Det er ikke etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, men inhabilitet vurderes fortløpende i styrets behandling av saker. Verken ordfører eller kommunedirektør sitter i styret til selskapet. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at **styret har oppfylt KS-anbefaling nr. 15**. Vi har ikke foretatt en gjennomgang av alle styrets saker, men vi har fått opplyst at det ikke er tilknytninger mellom nærstående i selskapets administrasjon, styret og eiere. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at **styret har oppfylt aksjeloven § 6-27 første ledd**.

3.2.2 Registrering av styreverv

Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale foretak og selskaper bør registreres i KS sitt styrevervsregister.

Jf. KS-anbefaling nr. 17

Revisors funn:

I egenerklæringsskjemaet besvart på vegne av styret opplyses det om at konsernstyret ikke har registrert seg i KS Styrevervsregister.

Revisors vurdering:

På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at **styret ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 17**.

3.2.3 Etske retningslinjer for selskapsdriften

Kommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål. Selskapet kan utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn:

Vesterålskraft AS har et dokument som heter «Etske og administrative bestemmelser».

I kapittel seks av dokumentet er det et underkapittel om taushetsplikt, habilitet og etiske retningslinjer. Om habilitet står det at «Leverandørs personell skal ved rådgivning til Kjøper opptre som en nøytral part og ikke delta i beslutninger der de kan antas å ha personlige preferanser/interesser». Under etiske retningslinjer står det blant annet at «Partene forplikter seg til

å utøve sin forretningsvirksomhet på en slik måte at man ikke bryter med internasjonale anerkjente prinsipper og retningslinjer knyttet til menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og korrupsjon». Videre står det at leverandør er forpliktet til å følge kjøpers gjeldende etiske retningslinjer for leverandør. De etiske retningslinjene skal signeres og legges ved kontrakten, og unnlattelse av å signere etiske retningslinjer anses som kontraktsbrudd. Kjøper har når som helst rett til å selv eller gjennom en tredjepart foreta en kontroll for å se at retningslinjene overholdes.

Revisors vurdering:

Dokumentet «Etiske og administrative bestemmelser» omfatter etiske retningslinjer og bestemmelser knyttet til habilitet og taushetsplikt. På bakgrunn av ovenstående funn er det revisors vurdering at **styret har oppfylt KS-anbefaling nr. 19.**

3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter

I egenerklæringskjemaene til styreleder og administrerende direktør stilte revisor spørsmål tilknyttet avtalemessige og juridiske forhold som er relevante for selskapet. På disse spørsmålene fikk vi følgende tilbakemeldinger:

- Vesterålskrafts etablerte innkjøpspraksis er at alle anskaffelser til Vesterålskraft nett AS gjennomføres i henhold til lov om offentlige anskaffelser (LOA). Til øvrige virksomheter i konsernet følges i stor grad samme praksis, hvis en ikke tar i bruk forsyningsforskriftens¹⁴ bestemmelser for innkjøp.
- Selskapet har bankavtale med banken DNB. Selskapet har ikke heftelser i fast eiendom.
- Selskapet benytter eksternt bistand kun ved prosjekter og/eller utredninger, og omfanget av dette varierer i sterk grad fra år til år. Denne type bistand kan blant annet være av ren teknisk karakter, som for eksempel beslutningsgrunnlag for investeringsprosjekter, eller til problemstillinger av juridisk karakter.
- Styret er ikke kjent med irregulære eller straffbare forhold i konsernet.
- Selskapet har ikke pågående konflikter med samarbeidspartnere eller ansatte, har ikke mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser og har ikke uavklarte ansettelsesforhold.
- Selskapet har felles bonusordning som gjelder for alle ansatte i konsernet og justeres ut fra stillingsprosent og antall måneder ansatt i foregående kalenderår.
- Vesterålskraft har, skade-, livs- og styreansvarsforsikringer.
- Det finnes instruks som beskriver ansvar og fullmakter ved innkjøp/anskaffelser for alle de fire datterselskapene til Vesterålskraft AS. Av disse dokumentene fremgår daglig leders fullmakter innenfor hvert datterselskap.

3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

3.4.1 Informasjon fra regnskapsrevisor

For å innhente informasjon om eventuell rådgivning som har vært utført for selskapet samt andre opplysninger som kan være av interesse for vår kontroll, har vi tatt kontakt med Vesterålskrafts regnskapsrevisor Stig-Tore Richardsen i KPMG. På e-post den 22.10.2021 fikk vi opplyst at KPMG ikke har sendt nummerert brev til Vesterålskraft AS. Richardsen opplyser videre at KPMG bare i svært begrenset omfang har utført tjenester ut over ordinær revisjon, men nevner at KPMGs

¹⁴ Forskrift 12. august 2016 om innkjøpsregler i forsyningssektorene

advokater i mai 2020 utarbeidet et notat vedrørende en problemstilling i forbindelse med finansiering av bredbåndsutbygging i Bø kommune.

3.4.2 Selskapets fremtidsutsikter

I årsberetningen for Vesterålskraft AS i 2020 fremgår det informasjon om økonomiske forhold og fremtidsutsikter for de ulike datterselskapene til selskapet.

- **Vesterålskraft nett AS:** Nettvirksomheten utgjør det klart største virksomhetsområdet i konsernet, og endringer som bransjen og konsernet må tilpasse seg blir tillagt stor vekt også i 2021. Selskapet skal blant annet planlegge og gjennomføre reinvesteringer i eksisterende høg- og lavspentnett i hele konsesjonsområdet.
- **Vesterålskraft bredbånd AS:** Konsernets bredbåndsvirksomhet vil i 2021 bli konsentrert om fortetning i eksisterende felter, reinvestering i infrastruktur samt utbygging i nye områder som ikke har vært bedriftsøkonomisk lønnsomme tidligere.
- **Vesterålskraft produksjon AS:** Kraftproduksjonen i Vesterålskraft konsernet vil i hovedsak ha søkelys på optimalisering av driften for både kraftstasjonene og fjernvarmeanleggene.
- **Strategi for fremtiden:** Første halvår i 2021 vil for konsernets del bære preg av omfattende strategiarbeid hvor konsernstyrets og administrasjonens anbefalte løsning for fremtidig struktur blir underlagt eierbehandling. Avhengig av eiernes tilslutning til løsning, er planen å sette endelig vedtak ut i livet i løpet av andre halvår 2021.
- **Tilgang på kapital:** I inneværende år vurderes konsernet å ha tilgang på kapital innenfor rammene av eksisterende bankavtale som vil sikre handlingsrommet for planlagte investeringer innenfor samtlige virksomhetsområder ¹⁵.

---

¹⁵ Årsberetning for Vesterålskraft AS 2020

3.5 Oppsummering og samlet konklusjon

KomRev NORD har vurdert om Sortland kommunes eierutøvelse i Vesterålskraft AS er i henhold til sentrale krav i lov om aksjeselskaper, kommunestyrets vedtak og forutsetninger samt etablerte normer for god eierstyring. Basert på opplysninger fra skriftlige dokumenter, muntlige opplysninger og opplysninger i såkalte egenerklæringsskjemaer fra eierrepresentant, styre og administrerende direktør er revisors vurderinger som listet opp nedenfor.

Av KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll som vi har benyttet som kriterier har eier Sortland kommune **oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 5 om revidering av styringsdokumenter
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 10 om valgkomité
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse
- KS-anbefaling nr. 13 om styremedlemmer

Eier Sortland kommune har **delvis oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 9 om sammensetning og kompetanse i styret
- KS-anbefaling nr. 12 om styrets kompetanse

Eier Sortland kommune har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 4 om eierskapsmelding fra 2015
- KS-anbefaling nr. 3 om eierskapsseminarer
- KS-anbefaling nr. 4 om rapportering av selskapets tilstand
- KS-anbefaling nr. 8 om generalforsamling

Av krav utledet fra aksjeloven, kommuneloven, felles eiermelding for Vesterålskraft AS og selskapets vedtekter har eier Sortland kommune:

- **Oppfylt** Vesterålskrafts vedtekter § 6
- **Ikke oppfylt** Vesterålskrafts vedtekter § 12
- **Oppfylt** føringen i felles eiermelding for Vesterålskraft AS om deltakelse på eiermøte
- **Oppfylt** Aksjeloven §§ 5-2 og 5-5 om generalforsamling
- **Oppfylt** Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding

Det har ikke vært mulig å oppdrive stiftelsesdokument for Vesterålskraft AS. Revisor anser det derfor ikke som relevant å vurdere om kravene i aksjeloven §§ 2-1 og 2-3 er innfridd.

Det fremstår uaktuelt for Sortland kommune å følge KS-anbefaling nr.14 om bruk av numeriske varamedlemmer.

Styret i Vesterålskraft AS har **oppfylt**:

- Aksjeloven § 6-27 om inhabilitet
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr.19 om etiske retningslinjer

Styret i Vesterålskraft AS har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 17 om styrevervsregister

Med bakgrunn i revisors funn og vurderinger er vår konklusjon på problemstilling 1 at Sortland kommune **til dels** fører kontroll med sine eierinteresser i Vesterålskraft AS. Sortland kommune møter i generalforsamling i Vesterålskraft og i eiermøter. I den undersøkte perioden har Sortland kommune ikke hatt årlige eierberetninger. Eierskapsmeldingen fra 2009, som var gjeldende i den undersøkte perioden, er ikke i tråd med kommunelovens nye bestemmelse om eierskapsmelding og hva den skal inneholde. Men i løpet av 2021, som er innenfor første valgperiode etter ny kommunelov, er det vedtatt ny eierskapsmelding som innfrir kravene. Konklusjon på problemstilling 2 er at Sortland kommunens eierinteresser **til dels** utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder kommunens eierstrategi, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

4 UTTALELSE

Ifølge forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 14 skal selskapet og den som utøver kommunens eierfunksjon gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Revisor sendte den 29. oktober 2021 rapporten på uttalelse til administrerende direktør og styreleder i Vesterålskraft AS. Revisor sendte også rapporten på uttalelse til ordfører i Sortland kommune. Den 16.11.2021 fikk vi uttalelse fra ordfører. Den 17.11.2021 mottok vi uttalelse fra styreleder og administrerende direktør i Vesterålskraft AS. Uttalelse fra ordfører og administrerende direktør førte til noen endringer og presiseringer av faktaopplysninger i eierskapskontrollen.

Utklipp 1: Uttalelse fra ordfører i Sortland kommune

Hei!

Jeg har lest gjennom rapportutkast.

På telefon var vi enige om en mindre endring/presisering. Med den endringen oppfatter jeg utkastet for å være ok.

Med vennlig hilsen/Best regards

Karl-Erling Nordlund

Ordfører

Telefon 959 95 111

Sortland kommune

Postboks 117, 8401 Sortland

www.sortland.kommune.no

Sortland kommune

Utklipp 2: Uttalelse fra styreleder

Hei

Rapportutkastet er gjennomgått av undertegnede. Jeg har ingen merknader til utkastet og tar det til etterretning.

Jeg takker for grundig og nyttig gjennomgang.

De forhold som angår styrets egne forhold og ansvar (styrevervsregister og evaluering av styrets arbeid) vil bli fulgt opp av styret.

Mvh

Ronald

Utklipp 3: Uttalelse fra administrerende direktør

Hei,

Noen få kommentarer/innspill fra min side:

Ad pkt 1.2

- Vesterålen kraftlag ble stiftet 30 nov 1939
- Ved salget av VK Strøm i 2019 ble oppgjøret foretatt ved aksjer i Fjordkraft, som etter generalforsamlingsvedtak i 2020 ble delvis solgt. Oppgjøret for salget samt restporteføljen av aksjer ble så utdelt som ekstraordinært utbytte.
- VK Eiendom ble stiftet høsten 2014 gjennom at all administrativ eiendomsmasse ble fisjonert ut av hhv VKN og VKP tingsinnskudd på åpningsbalansen til selskapet.

Ad tabell 2, side 4

- Halvard Pettersen er adm direktør i Vesterålskraft AS og daglig leder i Vesterålskraft Eiendom AS

Ad siste avsnitt 14

- Det har vært avholdt eiermøtet i Vesterålskraft en eller flere ganger i året siden 1995

Ad pkt 3.1.10

- Vedrørende vedtektenes §12 om valgkomité kan jeg ikke se av oversendte protokoller fra generalforsamlinger i 2018, 2019 og 2020 at valgkomité har fremmet innstilling til generalforsamlingen om valg til styret eller honorarer, med andre ord har ikke valgkomitéen som skal avgj innstilling til generalforsamlingen ikke vært tatt i bruk.

Med vennlig hilsen

Halvard Pettersen / Adm. direktør
+4748297939

5 ANBEFALINGER

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Sortland kommune vurdere tiltak for å sikre oppfyllelse av samtlige av de krav og anbefalinger som er vurdert i denne eierskapskontrollen.

6 REFERANSER

- KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020
- Lov 13.06.1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)
- Saksliste og protokoller fra generalforsamling i Vesterålskraft AS i perioden 2018-2020
- Vedtekter for Vesterålskraft AS, vedtatt 10.mai 2010
- Aksjonæravtale for Vesterålskraft AS, datert 18.februar 1997.
- Tilleggsavtale til aksjonæravtale mellom aksjonærene i Vesterålskraft AS, datert 12. mai 2014.
- Revidert Eiermelding for Vesterålskraft AS, vedtatt i kommunestyret i Sortland den 15. desember 2016.
- «Eiermelding Sortland kommune», vedtatt i kommunestyret 18.06.2009.
- Årsregnskap for Vesterålskraft AS i perioden 2018-2020
- Uavhengig revisors beretning – uttalelse om revisjon av årsregnskapet for 2018, 2019 og 2020
- Dokumentet «Ethiske og administrative bestemmelser» for Vesterålskraft AS
- Dokumentet «Strategisk plan 2017-2020», desember 2019.
- www.brreg.no
- www.regnskapstall.no
- www.proff.no
- www.styrevervsregisteret.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i Sortland kommune:

<i>Tilpasset opplæring og spesialundervisning i 2020 grunnskolen</i>	
<i>Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg</i>	2017
<i>Kommunens lønnskollrutiner</i>	2017
<i>Forebyggende arbeid blant barn og unge</i>	2016
<i>Kvalitet innen pleie og omsorg</i>	2015
<i>Iverksetting av politiske vedtak</i>	2014
<i>Ressursbruk i grunnskolen</i>	2012
<i>Ferieloven</i>	2011
<i>Selvkost Reno-Vest IKS</i>	2011
<i>Offentlige anskaffelser</i>	2010
<i>Økonomistyring omsorg</i>	2009
<i>Barneverntjenesten i Sortland kommune</i>	2007
<i>Brann og redning i Sortland kommune</i>	2007
<i>Evaluering organisasjonsmodell</i>	2006

